

Důvodová zpráva

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Dle současné právní úpravy jsou podnikatelé v energetických odvětvích oprávněni umisťovat svá zařízení (především inženýrské sítě a jejich prvky) na nemovitostech ve vlastnictví jiných osob. Přitom jsou povinni zřizovat věcná břemena umožňující využití těchto nemovitostí. To mohou učinit buď smluvně, nebo dosáhnout zřízení věcného břemene ve vyvlastňovacím řízení.

Náhrada za zřízení věcného břemene je obvykle jednorázová ve výši desítek korun až jednotek tisíc korun. Může být stanovena dohodou nebo ve vyvlastňovacím řízení na základě znaleckého posudku. Za účinnosti starších právních úprav (např. tzv. elektrisačního zákona) navíc vznikala věcná břemena ze zákona a de facto bez náhrady.

U již zřízených zařízení často nastávají situace, kdy vlastník nemovitosti potřebuje zařízení podnikatele přemístit (tzv. přeložka). Nutnost přeložky může být vyvolána důležitými důvody na straně zatíženého vlastníka – demolicí budovy, její plánovanou rekonstrukcí nebo výstavbou budovy nové. Potřeba přeložky může být dána i důvody zapříčiněnými podnikatelem v energetice, mezi ty patří poškozování nemovitosti zařízeními podnikatele (např. rezavějící konzole elektrického vedení na fasádě domu).

Energetický zákon stanoví, že přeložku vždy hradí ten, kdo její potřebu vyvolal (dále jen „žadatel o přeložku“). Náklady na její provedení obvykle dosahují řádově vyšších desetitisíců až statisíců korun; riziko vzniku těchto nákladů přitom nebývá zahrnuto v ocenění věcného břemene. Vlastníci zatížených pozemků tak často musejí hradit vysoké částky, aby mohli nakládat se svým majetkem, který jim byl zatížen ve veřejném zájmu.

Dle Listiny základních práv a svobod je omezení vlastnického práva přípustné jen ve veřejném zájmu a za náhradu. Náhrada poskytovaná za věcná břemena pro zřízení zařízení však není adekvátní vzhledem k nákladům, které vlastníkům mohou v budoucnu vzniknout v souvislosti s nutností přeložky. Tím dochází k nepřiměřeným zásahům do vlastnického práva. Společnost jako celek profituje z inženýrských sítí, ale významnou část nákladů na jejich zřizování a provoz nespravedlivě přenáší na malou skupinu jednotlivců, jejichž pozemky jsou zatíženy. Dochází tak k privatizaci nákladů veřejných služeb. Správná, práva jednotlivce šetřící úprava by přitom měla náklady socializovat, tedy dělit mezi uživatele služeb. Náklady by měli hradit vlastníci infrastruktury, podnikatelé v energetice, a ve vyúčtování je přenášet na uživatele služeb.

Popsaný ústavně nesouladný stav má za cíl řešit navrhovaná novela. Ta nově stanoví případy, kdy je zjevně nespravedlivé požadovat úhradu nákladů přeložky vlastníkem zatíženého pozemku a ukládá v takových případech hradit náklady přeložky vlastníkům zařízení. Jedná

se především o situace, kdy zařízení poškozuje nemovitost žadatele nebo kdy je zařízení nutné přeložit z důvodu rekonstrukce nebo nařízené demolice budovy. Dalším případem je pak i přeložka prováděná z důvodu novostavby na zatíženém pozemku, který byl v době umístění zařízení pozemkem stavebním a podnikatel v energetice tak mohl již v té době předpokládat, že přeložku bude nutné v budoucnu provést. Stanovit další případy, kdy je nespravedlivé požadovat úhradu přeložky po žadateli, pak novela ukládá Energetickému regulačnímu úřadu.

Nově se vlastníku zařízení, který přeložku zajistil, také ukládá povinnost poskytnout žadateli podrobné položkové vyúčtování nákladů na zajištění přeložky. Tato povinnost, respektive její případné porušení, je promítnuta i do sankčních ustanovení zákona.

Novela přesouvá část nákladů na realizace přeložek na podnikatele v energetických odvětvích, lze nicméně předpokládat, že podnikatelé tyto náklady zahrnou do ceny poskytovaných služeb. Novela tak pro ně nebude v konečném důsledku mít negativní ekonomické dopady. Nová pravidla budou naopak i pro ně pomůckou v nežádoucí situaci, kdy se každý z nich snaží reagovat na současný protiústavní stav vlastními metodikami či interními předpisy, které však nejsou transparentní a předvídatelné a v očích veřejnosti tak dochází ke zbytečnému poškozování jak pověsti podnikatelů v energetice, tak důvěry v právní stát.

2. Zhodnocení současného stavu a navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Předmětná právní úprava nemá vztah k rovnému postavení mužů a žen ani k zákazu diskriminace.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava usiluje o uvedení do souladu současného právního stavu, kdy energetický zákon nepřiměřeně zasahuje do vlastnických práv zajištěných Listinou základních práv a svobod. Jako taková je tedy v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Předpisy Evropské unie, judikatura soudních orgánů Evropské unie nebo obecné právní zásady práva Evropské unie se na danou oblast nevztahují.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Na právní úpravu řešenou tímto návrhem se nevztahují žádné mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádný přímý negativní dopad do státního rozpočtu, ani do jiných veřejných rozpočtů.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na podnikatelské prostředí České republiky a sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava bude mít dopady na podnikání v energetických sektorech. Tyto dopady lze odhadovat v řádu desítek až stovek milionů korun, nepůjde však o navýšení dosavadních nákladů provozu energetických sítí, nýbrž o přenesení nákladů z doposud nespravedlivě zatížených vlastníků nemovitostí na podnikatele v energetice. Lze předpokládat, že podnikatelé tyto náklady zahrnou do cen svých služeb a přenesou je na své zákazníky.

Sdružení zastupující podnikatele v energetice (Teplárenské sdružení České republiky, Český plynárenský svaz, České sdružení regulovaných elektroenergetických společností) na výslovnou žádost odmítla poskytnout přesné údaje pro výpočet dopadů zákona. Z údajů prezentovaných při jednání o novele energetického zákona některými z distributorů lze nicméně předpokládat, že roční počet realizovaných přeložek je kolem jednoho tisíce, přičemž náklady na jednu přeložku dosahují desítek až stovek tisíc korun.

Tyto náklady jsou za současné právní úpravy vždy přenášeny na žadatele o přeložku. Dle navrhované úpravy by část žadatelů o přeložku byla od hrazení nákladů osvobozena zcela. Celkový dopad návrhu na podnikatele v energetice je odhadnut na vyšší desítky milionů až několik stovek milionů korun ročně, o stejnou částku naopak návrh ulehčí žadatelům o přeložky.

Navrhovaná právní úprava nebude mít zvláštní dopady na rodiny a specifické skupiny obyvatel ani životní prostředí.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava se nevztahuje k ochraně soukromí a osobních údajů.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Vzhledem k obsahu právní úpravy nebyla shledána žádná rizika, která by mohla vést ke korupčnímu jednání.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava se nevztahuje k bezpečnosti nebo obraně státu.

B. Zvláštní část

K bodu 1, 3 a 5

Pro osobu, která vyvolala potřebu přeložky, se zavádí legislativní zkratka „žadatel o přeložku“ a posiluje se její právo na informace. Jelikož se finančně podílí na realizaci přeložky, má žadatel o přeložku již dle současné úpravy právo být před provedením přeložky seznámen se způsobem jejího provedení a předpokládanými náklady. Novelou se navrhuje rozšířit tento princip o právo být po realizaci přeložky seznámen s podrobným položkovým vyúčtováním jejích nákladů. Důvodem pro toto opatření je obava, že za stávajícího stavu, kdy přeložky realizuje jen velmi úzký okruh dodavatelů, může docházet k účtování nepřiměřeně vysokých cen.

K bodu 2, 4 a 6

Odstavec 3 stanovuje výjimku ze stávajícího pravidla, že úhradu nákladů přeložky hradí žadatel o přeložku. Pro množinu případů, kdy by se úhrada nákladů přeložky žadatelem o přeložku jevila nespravedlivou, přisuzuje novela povinnost hradit tyto náklady vlastníku zařízení. Obsahuje zároveň výčet těchto případů. Ten zahrnuje případy, kdy vlastník zařízení mohl při zřízení zařízení předpokládat, že v budoucnu vznikne potřeba toto zařízení přemístit, např. jej zřizoval na stavebním pozemku, kde se dala předpokládat vůle jeho vlastníka zde v budoucnu zřídit stavbu, nebo přímo na budově, kde se dala předpokládat potřeba ji v budoucnu rekonstruovat nebo odstranit. V návaznosti na toto ustanovení se novelizačním bodem č. 13 ukládá Energetickému regulačnímu úřadu vymezit další případy, kdy náklady přeložky hradí vlastník zařízení.

K bodu 7 až 12

Povinnost poskytnout žadateli o přeložku podrobné položkové vyúčtování provedené přeložky se promítá i do sankčních ustanovení energetického zákona, která již za současné úpravy ukládají držitelům licencí v energetických odvětvích pokutu pro případ, že by nesplnili povinnost seznámit žadatele o přeložku se způsobem provedení přeložky a předpokládanými náklady na její provedení.

K bodu 13

V návaznosti na novelizační body 2, 4 a 6 se ukládá Energetickému regulačnímu úřadu vymezit další případy, kdy náklady přeložky hradí vlastník zařízení.

C. Obrazová příloha důvodové zprávy

1. Příklad střešní konzole průběžného vedení, kdy vlastník budovy musí při její demolici žádat a přeložku.

2. Příklad střešní konzole průběžného vedení, kdy vlastník budovy musí při její rekonstrukci (např. rekonstrukce střechy) žádat o přeložku

3. Příklad konzole a zároveň sloupu průběžného vedení umístěného na stavebním pozemku, kdy vlastník budovy musí při stavbě v proluce žádat o přeložku

